

RECENSIES & SIGNALEMENTEN

ONVOLTOOID VLAANDEREN

LODE WILS

Frank Seberechts, *Onvoltooid Vlaanderen. Van taalstrijd tot natievorming*
Antwerpen, Uitgeverij Vrijdag, 2017,
255 pp., ill., ISBN 9789460015304

De historicus Frank Seberechts heeft een reeks publicaties op zijn naam over de twintigste eeuw in België, waaronder verschillende in verband met de Vlaamse beweging. Hij schreef nu een vulgariserend overzicht van die beweging, vanaf haar voorlopers al vóór de

Belgische Revolutie van 1830. Hij noteert dat de eerste “taalminnaars” daarna “blijk gaven van een Vlaams bewustzijn, maar ook de Belgische natievorming ondersteunden” en tegelijk de taaleenheid met Nederland bewaarden. Na 1844 “volgde geleidelijk aan een verschuiving van de focus van een literaire beweging naar een duidelijke taalstrijd, die ging over de rechten van het Nederlands. Daarmee kwam de Vlaamse beweging van de grond, als potentiële tegenstander van de Belgische overheid en de Belgisch-nationale gedachte.”

Seberechts geeft tot 1914 een evenwichtige schets van de verschillende strekkingen binnen die beweging, met hun belangrijkste figuren en verenigingen, en hun resultaten in de vernederlandsing van het openbaar leven. Daarna behandelt hij vooral de veelvormige nationalistische stroming, ontstaan vanuit

het activisme in de Eerste Wereldoorlog en groeiend tijdens het Interbellum, maar hij beschrijft ook de vernederlandsing die toen door de traditionele partijen werd doorgedrukt. De collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog, de ineenstorting en latere herleving van het nationalisme, de reeks staatshervormingen sinds 1970 en de recente ontwikkelingen van de Vlaams-nationalistische partijen komen uitvoerig aan bod. Seberechts’ slotzin luidt: “Alles wijst erop dat in de loop van de volgende jaren de Belgische staat verder zal worden ontmanteld. In grote kringen is het denkbeeld van het uiteenvallen van België en bijgevolg een onafhankelijke Vlaamse staat geen utopie meer.”

Bart De Wever, de voorzitter van de N-VA, voegde aan het boek een “Slotessay” toe waarin hij een besluit trekt uit die voorbije geschiedenis, en de huidige koers van zijn partij toelicht. “De Belgische staat is uitgehold tot een optelsom van twee democratieën. Het is een contra-federatie, waarbij beide democratieën elkaar blokkeren. Wij worden niet meer geblokkeerd in onze sociale en culturele opgang, maar in onze democratische rechten én in onze economische ontwikkeling. Want die geblokkeerde democratie heeft er ook voor gezorgd dat in dit land geen fundamentele sociaaleconomische keuzes kunnen worden gemaakt” door het verschil in opvatting ter zake tussen Vlaanderen en Wallonië. Door een strategie op de lange termijn wil de N-VA daarom overstappen naar het confederalisme met twee deelstaten, Vlaanderen en Wallonië. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat alle “grondgebonden bevoegdheden” zelf uitoefent, kiest dan iedere inwoner vrij het persoonsgebonden

“Vlaamse of het Waalse pakket voor de personenbelasting, het socialezekerheidsstelsel, de sociale bijstand, de jeugdbescherming, migratie en inburgering en stemrecht voor het Vlaams of Waals parlement”. En De Wever besluit: “De motor van het moderne Vlaams-nationalisme is het streven naar democratisch en doeltreffend bestuur. Voor Vlamingen én Franstaligen.”

Onder de titel ‘**Historiografie op maat van de partij**’ berichtte De Standaard op 3 mei 2017: “De N-VA kocht 4000 exemplaren in. Elk kaderlid krijgt Onvoltooid Vlaanderen volgende week gratis in de bus.” – Wie dit boek leest, schreven Filip Rogiers en Karel Verhoeven in het dS Weekblad van 20 mei, “kan de indruk krijgen dat die hele Vlaamse beweging eigenlijk maar een voorspel op het ontstaan van de N-VA was. En het door die partij gewenste confederalisme de ultieme lotsbestemming”. En Jozef Deleu, van wie beide journalisten daar een interview weergaven, stemde in dat de belangrijkste Vlaamse Bewegers katholieken, socialisten en liberalen waren, niet Vlaams-nationalisten. “Velen vergeten dat, omdat ze het willen vergeten, omdat het niet in hun kraam past. Daarom is dat gedram over de geschiedenis van de Vlaamse beweging in dat boekje van Seberechts ook zo ergerlijk.”

Ik vraag mij af of Rogiers, Verhoeven en Deleu de tijd genomen hadden om het boek echt te lezen. Of ze niet vooral of alléén afgingen op de vernietigende recensie over het werk van Seberechts, die Marc Reynebeau had gepubliceerd in De Standaard van 3 mei: een aanval over heel de lijn, en van een ongeziene heftigheid. Had hij, nog vóór de voorstelling van het boek, wél de tijd gehad om het echt te lezen? Zeker ergerde hem, behalve de nationalistische oriëntering van het werk, ook de herhaalde vaststelling daarin dat de katholieke opinie de belangrijkste drager en stuwer was van de beweging; hij noemde dat “Seberechts’ traditionalistische narratief”.

Ik heb mij hier niet uit te spreken over de vraag of het confederalisme van De Wever

haalbaar is, of het leefbaar zou zijn, en of het minder blokkeringen zou veroorzaken. Wel over het uitgebreid historisch verhaal door een nationalistisch georiënteerd beroepshistoricus, dat door de N-VA massaal verspreid wordt onder zijn militanten. Ik ben daar gelukkig mee, want het is bij mijn weten de eerste maal dat zulk verhaal-vooreen-nationalistisch-publiek is gezuiverd van de meeste propagandavoorstellingen die in de loop van de tijd het flamingantische geschiedbeeld hebben overwoekerd, verminkt en vervalst.

Die verminking en vervalsing worden nog in de énéntwintigste eeuw voortgezet. In 2008 heb ik in *Wetenschappelijke tijdingen* beschreven hoe professor Roland Willemyns in de schoot van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde een ware campagne voerde, om ons in te hameren “de perversiteit van de pogingen van de eerste regeringen van België om het Nederlands als officiële landstaal volledig uit te schakelen”, en zodoende “gaandeweg het Germaanse bestanddeel van België te vernietigen”.¹ In 2013 betoogde de vruchtbare historicus van het Vlaams-nationalisme Pieter Jan Verstraete uitvoerig hoe, na “een showproces”, aan de oorlogsburgemeester van Ronse Leo Vindevogel “een gerechtelijke moord” werd voltrokken, in het kader van “de onrechtvaardige en wraakzuchtige Belgische repressie tegen de Vlaamse beweging”.² En in het vermelde interview in dS Weekblad van 20 mei 2017 zegde Jozef Deleu, nadat hij nochtans afstand had genomen van teksten die hij vroeger had geschreven onder

1 L. Wils, Het officiële taalgebruik in Vlaanderen in de negentiende eeuw, in: *Wetenschappelijke tijdingen*, jg. 67, 2008, nr. 2 pp. 115-127.

2 P.J. Verstraete, *Leo Vindevogel. Biografie*, Kortrijk, 2013. Zie L. Wils, Leo Vindevogel. De politicus en de mythe van zijn proces, in: *Wetenschappelijke tijdingen*, jg. 73, 2014, nr. 1, pp.66-81.

invloed van dergelijke “*verhalen*”, dat hij wél als kind gezien had hoe bij de bevrijding het gezin van een buurman in Roeselare werd aangevallen “*door de Witte Bende, het verzet... Het enige wat die man mispeuterd had, was dat hij lid was van het Davidsfonds en op 11 juli de leeuwenvlag had uitgehangen.*” – Deleu beseft blijkbaar niet dat dit geen herinnering is uit 1944, toen hij zeven jaar was, maar het resultaat van de propagandistische “*verhalen*” die sindsdien onafgebroken in zijn milieu de ronde deden, en die in de loop van decennia en generaties tot in het groteske werden aangedikt, bij hem zoals bij Willemyns en Verstraete.

Het is verfrissend dat in het Vlaams-nationalistisch milieu zelf eindelijk schoon schip wordt gemaakt met die mythische voorstelling van het verleden, niet alleen door de propagandistische vervalsingen weg te laten, maar ook door er uitdrukkelijk af te wijzen. Het ware te hopen dat de 4 000 kaderleden hun geschiedenisbeeld zouden bijstellen aan de hand van dit boek, ook al legt het heel eenzijdig de nadruk op de betekenis van het nationalisme binnen de Vlaamse beweging.